

اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

محل برگزاری دانشکده شهید مفتاح همدان

۳۰ آبان ۱۳۹۲

ارزیان محیط زیست علامه

سنجش آثار اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی گردشگری ساحلی در مازندران

(نمونه موردی: ساحل شهرستان نور)

جمال خیری

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت جهانگردی دانشگاه تهران

jamalkheiri@yahoo.com

چکیده

گردشگری ساحلی (دریایی) یکی از شاخه های گردشگری است که در بین گردشگران از محبوبیت بالایی برخوردار است و در واقع ساحل به عنوان یک منبع طبیعی مهم در جذب گردشگر محسوب می شود. اما گردشگری به همان شکلی که می تواند فواید و آثار مثبت فراوانی در ۳ حوزه ی اصلی اقتصاد، فرهنگ و محیط زیست داشته باشد؛ به همان نسبت در صورت عدم مدیریت مناسب می تواند پیامدهای منفی در ۳ حوزه ی مذکور داشته باشد. پژوهش پیش رو به بررسی زمینه های توسعه ی گردشگری ساحلی در شهر نور استان مازندران می پردازد. در این پژوهش، با استفاده از مدل سنجش داکسی نظر مردم بومی شهرستان نور در مورد تاثیر گردشگران در ۳ حوزه ی اقتصاد، فرهنگ و محیط زیست سنجیده شده است. نتیجه این پژوهش نشان می دهد مردم بومی نور نسبت به مسائل اقتصادی گردشگری نگاهی مثبت داشته و طبق شاخص داکسی در مرحله «رضایت» قرار دارند؛ ولی در مورد فرهنگ و محیط زیست نگاهشان منفی است و در مرحله «آزردگی» قرار دارند. بر اساس یافته های این پژوهش، در نهایت پیشنهاداتی برای توسعه هر چه بهتر گردشگری ساحلی نور در ۳ حوزه ی اصلی مذکور (اقتصاد، فرهنگ و محیط زیست) ارائه شده است.

اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

محل برگزاری دانشکده شهید مفتاح همدان

۳۰ آبان ۱۳۹۲

ارزیان محیط زیست همدان

واژه های کلیدی: گردشگری ساحلی، ساحل نور، اثرات اقتصادی، اثرات زیست محیطی، اثرات فرهنگی

۱- مقدمه

در سال های اخیر، گردشگری منبع درآمدی سرشار در تجارت جهانی و عنصر مهمی در بهبود و تنظیم موازنه بازرگانی و تراز پرداخت های بسیاری از کشورها شده است. تراز پرداخت ها نشان دهنده معاملات بین المللی هر کشور است و منبع مهمی برای ارائه داده ها در مورد اهمیت گردشگری به حساب می آید (کاظمی، ۱۳۸۹: ۶). اهمیت و گستردگی توریسم به شاخه های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن ختم نمی شود و بسیاری از صاحب نظران معتقدند؛ ارتباطات و آمد و شدهای عرصه ی گردشگری می تواند در کاهش تشنجات سیاسی بین کشورها نیز موثر بوده و راهی برای صلح و دوستی و احترام متقابل بین جوامع باشد (Edgel, 1990: 121).

سازمان جهانی گردشگری W.T.O بیش از ۱۵۰ نوع سفر با توجه به انگیزه و هدف گردشگران معرفی کرده است که یکی از مهمترین و محبوب ترین آن ها گردشگری ساحلی است. به طوری که در برخی از کشورهایی که دارای جاذبه ی ساحل هستند، گردشگران سهم مهمی در GNP این کشورها دارند. همچون برخی کشورهای حوزه کارائیب که گردشگری ساحلی حتی تا ۷۵٪ از تولید ناخالص داخلی این کشورها را شامل می شود (رضوانی، ۱۳۸۸: ۱۵۶).

خوشبختانه ایران نیز از نعمت برخورداری از جاذبه ی ساحل بهره مند است. این منبع هم در جذب گردشگران خارجی و هم گردشگران داخلی از اهمیت بالایی برخوردار است. گردشگری داخلی ارز آور نیست ولی با توزیع ثروت در داخل کشور می-تواند فواید اقتصادی خاص خودش را داشته باشد (خیری، ۱۳۹۰: ۵). ایران دارای ۵ هزار کیلومتر خط ساحلی در ۳ حوزه خزر، خلیج فارس و دریای عمان است. در شمال ایران و در حاشیه ی ساحل دریای مازندران شهرهای مختلفی وجود دارند که به عنوان شهر ساحلی شناخته می شوند. شهر نور یک از این شهرهای ساحلی است.

۲- بیان مساله

کشورها به صورت فزاینده ای به این حقیقت پی برده اند که برای حفظ وضع اقتصادی خود باید ابتکار عمل به خرج دهند و درصدد یافتن راه های تازه برآیند. گرچه در مناطق مختلف متفاوت است، ولی همواره صنعت جهانگردی عاملی برای پیشرفت اقتصادی بوده است (گی، ۱۳۸۸/۱۹۹۳: ۲۳۲).